

ודוחה רבא את הראיה:

ורבא אמר: דאם איתא דכל נהרדעא צריכה בדיקה יבדק כל העולם מיבעי ליה (6) שמא אנדרולינאי אחר היה בנהרדעא והלך לו (7) **אלא משום כבודו דאבוה דשמואל הוא דשלח הכי,** שלא להחזיקו כטועה ושואל דבר שאין צריך. ולעולם אינו צריך בדיקה אלא קלונאי עצמה.

ומביא רבא ראייה לדבריו:

אמר רבא: מנא אמינא לה דלא חיישינן לתרי יצחק, דהנהו תרי שטרי דנפקי במחוזא, ובתיב בהו שמות המלווים בשמות שהם שכיחים שם, כגון הכי בר ננאי, וננאי בר הכי.

ואנכי בהו רבא בר אבוה זוזי!

חייב רבא בר אבוה את הנתבע שהוציא נגדו בעל השטר את שטרו, שיפרע את חובו. ולא קיבל את טענתו שאינו חייב לו, אלא לאדם אחר הנושא גם הוא את השם הזה.

והא השמות הכי בר ננאי, וננאי בר הכי, במחוזא שכיחי טובא, ואפילו הכי גבה בהן

המלוה כשהוציא שטר חוב על אחרים, ולא חיישינן שמא אחר היה, ובהכרח הוא משום דאמרינן היות ברשותו נמצאו, שלו היו מתחילתן.

וכיון שלענין ממון, אף על גב שהוחזקו שנים עם אותו השם לא חיישינן שמא השטר של אחר, הוא הדין לענין איסורא כי לא הוחזקו, מיהא, לא חיישינן.

אך אביי דוחה את הראיה:

ואביי אמר:

למאי ניהוש לה לשטר זה, שגבה בו רבא בר קטו-א אבוה?

אי לנפילה, שנפל השטר מהמלוה, ומצאו זה ששמו כשם המלוה, אין לחוש לכך כי מזהר זהיר ביח המלוה לשומרו שלא יאבד. (8)

אי לפקדון, שמא הפקידו המלוה בידי אדם זה ששמו כשמו, גם לכך אין לחוש.

כיון דשמיה של המפקיד הוא כשמיה של הנפד, לא מפקיד גביה, היות שחושש בעל השטר שמא הנפקד יגבה עם השטר את החוב לעצמו.

7. הריטב"א פירש שיבדק כל העולם כולו מבעי ליה, כי לפי דבריו ניהוש לנהרדעא אחרת, דהא חיישינן לשתי שיירות. והרשב"א פירש שיבדק כל העולם כולו, כיון ששיירות מצויות בארץ נהרדעא ממקומות אחרים רחוקים.

8. עיין פני יהושע גיטין (דף סד) דהא דלא חיישינן לנפילה הוא משום חזקה שכל מה שתחת יד האדם הוא שלו, ועיין נתיבות המשפט רס"י מ"ו.

6. ולאביי לא היה קשה דחיית רבא, משום שנמצא במקום שאין שיירות מצויות אלא לעיירות של נהרדעא בלבד, ולפיכך לא היה חושש רבי יהודה נשיאה לארץ אחרת חוץ לארץ נהרדעא, ורבא סבר שיירות מצויות מן העולם לארץ נהרדעא, ושיירות מצויות מכאן לארץ נהרדעא, והרי הוא כאילו מצויות כאן שיירות מכל העולם, ולפיכך יבדק כל העולם מבעי ליה. ריטב"א.

אי נמי בקפיצה בקפיצת הדרך על ידי שם המפורש אזל, אי נמי מילי אמירה מסר⁽¹⁰⁾ לעדים, ואע"פ שלא היה עמהם, שמא מתחלה אמר להם בעירו, כתבו גט לאשתי, ואח"כ הלכו העדים לסורא.

ובדאמר לחו רב לספרי, וכן אמר לחו רב הונא לספרי שכותבין את השטרות:

כי איתנכו כאשר אתם נמצאים בשילי, שם מקום, כתובו את מקום השטר שהוא בשילי, אע"ג דמימסרן מילי אע"פ שנצטויתם בכתיבתו בהיני — שם מקום.

וכי איתנכו בהיני, כתובו בהיני, אע"ג דמימסרן מילי בשילי.

ועתה חוזרת הנמרא לבעיה הקודמת:

מאי הוה עלייהו דשומשמי?

איך נפסקת ההלכה, מי חיישינן שמא פינן והאי אחרינא הוא או לא.

רב יימר אמר, לא חיישינן.

רבינא אמר, חיישינן.

והלכתא חיישינן:

שנינו במשנה: קטטה בינו לבינה וכו' אינה נאמנת:

מאי אמרת, למה יש לחשוש, דלמא מסר ליה,

אין לחוש לכך, כיון דאותיות, כגון שטר, נקנות במסירה בלא קנין, שוב אינו יכול לחזור בו.

מעשה בההוא גיטא דאשתכח בסורא, והאשה עמדה ותבעתו⁽⁹⁾, וכתוב ביה הכי: בסורא מתא, אנא ענן בר הייא נהרדעא, פטרית ותרכית פלוגית אנתתי. ואנו חוששין שמא אין זה הגט מאותו ענן בעל זו האשה, אלא מענן אחר.

ובדקו רבנן מסורא ועד נהרדעא, ולא הוה ענן בר הייא אחרינא, לבר מענן בר הייא מהגרא דהוה בנהרדעא.

ואתו סהדי מנהרדעא ואמור: דההוא יומא כי איכתב ההוא גיטא בסורא, ענן בר הייא מהגרא גבן הוה עמנו היה בנהרדעא.

אמר אביי: אף לדידי דאמינא חיישינן לתרי ענן, הכא לא חיישינן. דהא איבדקא כל נהרדעא, ולהאי ענן ליכא למיחש דהא קאמרי סהדי דבנהרדעא הוה, מאי בעא בסורא, והרי לא יתכן לבוא באותו היום מנהרדעא לסורא.

אמר רבא: אף לדידי דלא חיישינן לתרי ענן היכא דלא הוחזק, הכא חיישינן הואיל והוחזק איש אחר כשמו. ודלמא בגמלא פרחא אזל, שהולך מהר כעוף הפורח,

9. תוס' רי"ד.

נפשות דכתיב ביה "והצילו העדה" (דברים יא) וצריך לחפש אחר אפשרות להצילו, לא חיישינן להכי. אלא הגמ' נקטינהו הכא לסניפין בעלמא.

10. כ' הר"ן ועוד ראשונים, דהך טעמא דמילי מסר הוא עיקר, כי לגמלא וקפיצה אפילו בדיני

והוינן בה: מאי טעמא, מהו טעם משנתנו, הסוברת דאם היתה קטטה ביניהם, היא אינה נאמנת לומר מת בעלי?.

רב חנינא אמר: משום דמשקרא, מרוב שנאה מתכוונת היא לאסור עצמה על בעלה.⁽¹²⁾

רב שימי בר אשי אמר: משום דאמרה בדדמי. שאם רואה שבעלה נכנס למצב של סכנה, היא בטוחה במותו, ואינה נותנת דעתה לומר שמא לא מת ולא אנשא. כי היות והיא שונאת אותו, היא אינה מדייקת בראייתה, ואומרת שמת, לפי השערת לבה.

מאי בינייהו, מהי הנפקא מינה בין שני הטעמים?.

איכא בינייהו, דארגיל הוא קטטה. שהקטטה קטז-ב באה בסיבתו.

לפי הטעם שהיתה משקרת, רק מצד קטטתו היתה אומרת כך, וכל שעבר כעסה אינה משקרת, והרי היא נאמנת.

אבל לטעם שאמרה בדדמי, גם בארגיל הוא קטטה, דנים אותה שהיא אמרה זאת בדדמי, ואינה נאמנת⁽¹³⁾.

איבעיא להו: עד אחד שהעיד שמת בעלה באופן שהלך הבעל למדינת הים, וקטטה בינו לבינה, מהו, מי מהימן העד האחד לומר שמת בעלה, או לא?.

וצדדי הספק הם:

והוינן בה: היכי דמי קטטה בינו לבינה שמפני כך האשה שונאה את בעלה?

כי אם היה ביניהם שום כעס אין זו "קטטה", לפי שדרך איש ואשתו לכעוס לפעמים זה על זה, ואין האשה שונאתו, בגלל זה. אלא, מדובר בקטטה המביאה לגירושין, דאורחא דמילתא שהיא שונאתו⁽¹⁴⁾.

אמר רב יהודה אמר שמואל: באומרת לבעלה בשעת כעסה: גרשיני!

ותמהינן: הרי כולחו נשי נמי אמרו הכי לבעליהן לבעליהן בשעת כעסן. אך אין הן מתגרשות גם אם הן אומרות נוסח זה!?

ומתריצין: אלא, באומרת לבעלה: גירשתני.

ומקשינן: וליהמנה דמגורשת היא, מדרב המנונא,

דאמר רב המנונא: אשה שאמרה לבעלה גירשתני, נאמנת.

היות ויש לה חזקה, שאין אשה נשואה מעיזה פניה בפני בעלה.

ומתריצין: הכא מדובר באומרת לבעלה: גירשתני בפני פלוני ופלוני.

ושאילנא להו לעדים, ואמרו: לא היו דברים מעולם.

ובכהאי גוונא מודה רב המנונא שאין האשה נאמנת.

11. תוס' רי"ד.

מיד בעלה, אף בזו חזקתה משקרת.

12. המאירי כתב טעם אחר: מאחר שנמצאת משקרת בטענת גרשתני כדי להפקיע את עצמה

13. מאירי.